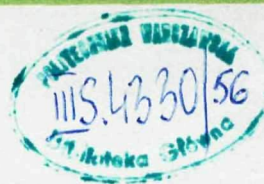

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(29) 2

HENRYK CZOPOWSKI
(1863—1935)

Henryk Czopowski urodził się 7 IX 1863 r. w Warszawie. W 1884 r. ukończył szkołę średnią w Rydze i w tymże roku podjął studia w tamtejszej politechnice. Przez rok studiował na Wydziale Chemicznym, później przeniósł się na Wydział Inżynieryjny. W czasie studiów należał do korporacji studenckiej „Welecja”. Uzyskawszy w 1889 r. dyplom inżyniera, powrócił do Warszawy. Po krótkotrwałym okresie pracy w różnych biurach budowlano-konstrukcyjnych otworzył w 1892 r. własne biuro instalacyjno-techniczne w Warszawie (Al. Jerozolimskie 25), specjalizujące się w instalowaniu urządzeń kanalizacyjnych, wodociągowych i centralnego ogrzewania. W okresie najlepszego rozwoju firmy (1900—1905) biuro posiadało filię w Moskwie, a funkcjonowało do 1917 r.

Obok działalności praktycznej, zapewniającej mu niezależność materialną, H. Czopowski rozwinął ożywioną działalność naukową i dydaktyczną. W latach 1897—1914 ogłosił kilkanaście rozpraw z dziedziny mechaniki teoretycznej i statyki budowli, głównie na łamach *Przeglądu Technicznego*, opracował też podręcznik „Mechanika teoretyczna dla inżynierów, techników i uczących się”, wydany w latach 1911—1916 w dwóch tomach (tom 2 w dwóch częściach). Impulsem do podjęcia pracy dydaktycznej stał się dla niego ogłoszony w 1905 r. bojkot Warszawskiego Instytutu Politechnicznego jako uczelni rosyjskiej. H. Czopowski stał się, obok K. Obrębowicza, głównym orędownikiem i organizatorem kształcenia technicznego młodzieży polskiej na poziomie wyższym w ramach nowo powstałego Towarzystwa Kursów Naukowych (TKN). Od 1907 r. wchodził w skład prezydium Wydziału Technicznego TKN oraz wykładał mechanikę i matematykę na kursach technicznych. Ponadto był wykładowcą mechaniki teoretycznej w Szkole Mechaniczno-Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie.

Dużą aktywność społeczną przejawiał H. Czopowski podczas I wojny światowej, zwłaszcza w okresie okupacji niemieckiej (1915—1918). Szczególnie wielką rolę odegrał w pracach przygotowawczych zmierzających do uruchomienia politechniki w Warszawie. W grudniu 1914 r. wszedł w skład Sekcji Politechnicznej przy Komisji do Urządzenia Szkół Wyższych, powołanej przez Radę Naukową Wydziału Technicznego TKN. Od stycznia do października 1915 r. kierował pracami tej sekcji, przyczyniając się walcnie do opracowania statutu tymczasowego otwartej niebawem (15 XI 1915) Politechniki Warszawskiej (PW). W nowo powstałej PW został wybrany na rok akad. 1915/16 dziekanem Wydziału Inżynierii Budowlanej i Inżynierii Rolnej i wszedł w skład Senatu Akademickiego.

Na wniosek jednego z ogniw Tymczasowej Rady Stanu zorganizował w 1917 r. Państwową Szkołę

Mierniczą w Warszawie i przez dwa lata był jej dyrektorem. Pracę tę łączył z działalnością dydaktyczną w PW. Był też organizatorem, a następnie kilkuletnim przewodniczącym Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla mierniczych I kategorii i mierniczych przysięgłych.

W Polsce niepodległej H. Czopowski znalazł się w pierwszym 38-osobowym gronie profesorów PW; w dniu 19 V 1919 r. uzyskał nominację na profesora zwyczajnego. Aż do śmierci kierował nieprzerwanie Katedrą i Zakładem Mechaniki Teoretycznej na Wydziale Inżynierii Budowlanej (później Inżynierii Lądowej). W latach akad. 1916/17—1920/21 piastował godność dziekana tego wydziału. W pierwszych latach po otwarciu PW wykładał mechanikę teoretyczną na wszystkich wydziałach, później głównie na wydziałach: Inżynierii Lądowej i Elektrycznym. Na początku lat dwudziestych przygotował nowe, poszerzone, 4-tomowe wydanie „Mechaniki teoretycznej”, które przez wiele lat stanowiło wielce pożyteczny podręcznik do nauczania tego przedmiotu na różnych wydziałach PW. W okresie późniejszym wydał tom 5 tego dzieła pt. „Statyka analityczna” (1933).

Obok pracy dydaktycznej prof. H. Czopowski działał społecznie zarówno na uczelni, jak i poza nią. Przez szereg lat był opiekunem Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów PW, a także kuratorem działających w PW korporacji akademickich: „Varsovia” i „Welecja”. W 1921 r. znalazł się w gronie założycieli Warszawskiego Towarzystwa Politechnicznego. Przez 12 lat był prezesem tego towarzystwa, a także redaktorem serii wydawniczej *Sprawozdania i Prace Warszawskiego Towarzystwa Politechnicznego*. Był wreszcie współzałożycielem (1919) i pierwszym prezesem (1919—1927) Towarzystwa Kursów Technicznych w Warszawie, organizującego kształcenie techników różnych specjalności, zwłaszcza mechaników i elektryków.

Pozanaukową pasją prof. H. Czopowskiego były wyścigi konne. Bliskie sąsiedztwo toru wyścigowego, położonego vis a vis gmachu głównego PW, pozwalało mu na obserwowanie poszczególnych gonitw nawet w czasie egzaminowania studentów.

Prof. H. Czopowski był członkiem wielu towarzystw i instytucji naukowych, m.in. członkiem (od 1920) Akademii Nauk Technicznych (ANT), a następnie sekretarzem (1932—1935) Wydziału Nauk Matematyczno-Fizycznych ANT, członkiem Towarzystwa Naukowego we Lwowie (od 1926) oraz członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (od 1930). Zmarł 7 VI 1935 r. w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim (kwatery 27-VI-1/2). Był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta.

290-4-85-D

Opracowała Halina Rzeszut